

KAG-1165

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

April / May - 2013

Sanskrit : Paper : CE-404

(काव्यप्रकाश : २, १०)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१. गभे ते त्रश संदर्भ सङ्घित समञ्जसो : १४

- (१) तात्पर्यार्थोऽपि केषुचित् ।
- (२) सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते ।
- (३) साक्षात्सङ्केतितं योऽर्थमभिधत्ते स वाचकः ।
- (४) उक्तं हि वाक्यपदीये न हि गौः स्वरूपेण गौर्नाप्यगौः
गोत्वाभिसम्बन्धात्तु गौरीति ।
- (५) परमाण्वाद्रीनान्तु गुणमध्यपाठात् पारिभाषिकं गुणत्वम् ।
- (६) ज्ञानस्य विषयो ह्यान्यः फलमन्यदुदाहृतम् ।

२. 'लक्षणा तेन षड्विधा' आ विधान विगतवार त्रशसो शब्दोभां १४
समञ्जसो.

अथवा

संकेतश्रवण विविध भतो त्रशसो शब्दोभां विगते यर्यो.

३. गभे ते ने विशे द्दोढसो शब्दोभां टूकनीध लपो : २०

- (१) मम्मटार्यार्थनुं ज्वन
- (२) लक्षणा प्रवृत्त थवा भाटेनी त्रश शरती
- (३) अभिधाभूला व्यंजना
- (४) शब्दशक्तिना त्रश प्रकारे

૪ બે કે ત્રણ વાક્યમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે છ)

૧૨

- (૧) મમ્મટના મતે કાવ્યમાં અર્થ કેટલા પ્રકારના છે ? કયા કયા ?
- (૨) શબ્દમાંથી અર્થ આપનારી શક્તિઓ કેટલી ? કઈ કઈ છે ?
- (૩) અભિહિતાન્વયવાદ એટલે શું ?
- (૪) લક્ષ્યાર્થનું વ્યંજકત્વ ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
- (૫) ઉપાધિ એટલે શું ? તેના પ્રકારો જણાવો.
- (૬) શુદ્ધ લક્ષણા કોને કહેવાય ? ઉદાહરણ આપો,
- (૭) વ્યંજના શબ્દ સમજાવી, વ્યંજના શક્તિ કોને કહેવાય ?
- (૮) વિશેષોક્તિ અલંકારના કેટલા પ્રકાર પડે છે ? કયા કયા ?

૫ નીચેનામાંથી સાચો વિકલ્પ શોધી લખો :

૧૦

- (૧) મમ્મટાચાર્ય પ્રમાણે શબ્દ કયા છે ?
 - (a) દ્વિવિધ: (b) ત્રિવિધ:
 - (c) ચતુર્વિધ: (d) પञ्चવિધ:
- (૨) વાચક શબ્દથી સમજાતો અર્થ કયો છે ?
 - (a) લક્ષ્યાર્થ (b) વ્યંગ્યાર્થ
 - (c) વાચ્યાર્થ (d) તાત્પર્યાર્થ
- (૩) વ્યંજક શબ્દ કઈ શક્તિ દ્વારા વ્યંગ્યાર્થ આપે છે ?
 - (a) અભિધા (b) લક્ષણા
 - (c) વ્યંજના (d) તાત્પર્યા
- (૪) સંકેત એટલે શું ?
 - (a) નિશાની
 - (b) ઈશારો
 - (c) સંજ્ઞા
 - (d) શબ્દની અર્થ દર્શાવવાની શક્તિ

- (૫) કર્મણિ કુશલકઃ માં લક્ષણાની કઈ શરત જોવા મળે છે ?
- (a) રૂઢિ (b) લાઘવ
(c) લક્ષણ (d) પ્રયોજન
- (૬) આચાર્ય મમ્મટ કયા લક્ષણાના પ્રકારોની જ ચર્ચા કરે છે ?
- (a) ઉપાદાન (b) પ્રયોજનવતી
(c) સારોપા (d) શુદ્ધા
- (૭) શાબ્દી વ્યંજનાના બે પ્રકાર કયા છે ?
- (a) અભિધામૂલા-લક્ષણમૂલા (b) લક્ષ્યાર્થ-વ્યંગ્યાર્થ
(c) વાચ્યાર્થ-વ્યંગ્યાર્થ (d) લક્ષ્યાર્થ-તાત્પર્યાર્થ
- (૮) કાવ્યપ્રકાશમાં કેટલા ઉલ્લાસ આવેલા છે ?
- (a) ૪ (b) ૬
(c) ૮ (d) ૧૦
- (૯) દૃષ્ટાન્ત અલંકારમાં કયો ભાવ હોય છે ?
- (a) કાર્યકારણ (b) બિમ્બપ્રતિબિમ્બ
(c) કારણરૂપ (d) સાધારણ ધર્મ
- (૧૦) કારણ વિદ્યમાન હોય છતાં રૂપનું કથન ન થાય ત્યારે કયો અલંકાર બને છે ?
- (a) વિભાવના (b) દૃષ્ટાન્ત
(c) વિશેષોક્તિ (d) સ્વાભાવોક્તિ